

## Bayilik sisteminde tahsilat ve ödemelerin tevsiki hk.

|                   |                                                   |
|-------------------|---------------------------------------------------|
| <b>Belge türü</b> | Özelge                                            |
| <b>Kanun</b>      | VERGİ USUL KANUNU                                 |
| <b>Özelge no</b>  | B.07.1.GİB.4.06.18.02-105[Mük.257-2017-331]-83240 |
| <b>Tarih</b>      | 23.02.2018                                        |

**T.C.**

**GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI**

**ANKARA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI**

**(Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü)**

Sayı : 27575268-105[Mük.257-2017-331]-83240 23.02.2018

Konu : Tahsilat ve ödemelerin tevsiki hk.

İlgi : ...tarihli ve ... sayılı özelge talep formunuz.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda; şirketinizin ... Paz. ve Satış A.Ş.'nin ... Çevre Distribütörü olduğu ve yaklaşık ... tekel bayiine satış yaptığı, ilgili firma ile olan anlaşmanız gereği bayilere teslim ettiğiniz ürünlere ilişkin tahsilatın 5-7 günlük periyotlarla yapılmasının zorunlu olduğu, bazen birkaç faturanın aynı

anda tahsil edildiği, bayilerin büyük bir kısmının tek kişinin işlettiği şahıs işletmesi olması nedeniyle bankaya gidemedikleri ve parayı satış elemanınıza bayi adına yatırmak için teslim ettikleri ve bu durumun firmanızla bankalar arasında problemlere sebep olduğu belirtilerek, personeliniz tarafından gün içinde yapılan bu şekildeki tahsilatların "tekel bayii tahsilatı" adı altında tek seferde bankaya yatırılmasının ve kayıtlarınızda alıcılar hesap detaylarında ilgili cari tahsilatların detaylandırılarak işlem yapılmasının mümkün olup olmadığı hususunda Başkanlığımızdan görüş talep edildiği anlaşılmıştır.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun "İspat Edici Kağıtlar" başlıklı 227 nci maddesinin birinci fıkrasında "Bu kanunda aksine hüküm olmadıkça, bu kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir." hükmü yer almaktadır.

Mezkûr Kanunun mükerrer 257 nci maddesinde de, mükelleflere muameleleri ile ilgili tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etmeleri zorunluluğunu getirme ve bu zorunluluğun kapsamını ve uygulamaya ilişkin usul ve esaslarını belirleme hususlarında Bakanlığımıza yetki verilmiştir.

Bu yetkiye dayanılarak tahsilat ve ödemelerin aracı finansal kurumlar tarafından düzenlenen belgelerle tevsiki uygulamasının usul ve esasları 469, 479 ve 480 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile değişik 459 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde belirlenmiştir.

Bu bağlamda, tahsilat ve ödemelerin tevsik zorunluluğu kapsamına; Vergi Usul Kanununun 232 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında fatura almak zorunda olan birinci ve ikinci sınıf tüccarların, serbest meslek erbabının, kazançları basit usulde tespit olunan tüccarların, defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin ve vergiden muaf esnafın, kendi aralarında ve tevsik zorunluluğu kapsamında olmayanlarla yapacakları, 7.000 TL'yi aşan tutardaki her türlü tahsilat ve ödemeleri girmekte olup, yine mezkûr Tebliğde belirlenen tahsilat ve ödemeler ise tevsik zorunluluğu dışında tutulmuştur.

Ayrıca, söz konusu Genel Tebliğin, "**4. Tevsik Zorunluluğunun Kapsamı ve Tutarı**" başlıklı bölümünde;

#### **4.1. Kapsam ve Tutar**

*"Tevsik zorunluluğu kapsamında olanların, kendi aralarında ve tevsik zorunluluğu kapsamında olmayanlarla yapacakları, 7.000 TL'yi aşan tutardaki her türlü tahsilat ve ödemelerini aracı finansal kurumlar kanalıyla yapmaları ve bu tahsilat ve ödemeleri söz konusu kurumlarca düzenlenen belgeler ile tevsik etmeleri zorunludur.*

*Bu kapsamda örneğin;*

- Her türlü mal teslimi veya hizmet ifasına ilişkin tahsilat ve ödemelerin,*
- Avans, depozito, pey akçesi gibi suretlerle yapılacak tahsilat ve ödemelerin,*

- İşletmelerin kendi ortakları ve/veya diğer gerçek ve tüzel kişilerle yaptığı her türlü tahsilat ve ödemelerin

belirlenen haddi aşması durumunda, aracı finansal kurumlar kanalıyla yapılması ve bu işlemlerin söz konusu kurumlarca düzenlenen belgeler ile tevsik edilmesi zorunludur.

...

#### **4.1.1. Aynı Günde Aynı Kişi veya Kurumlarla Yapılan İşlemler**

Aynı günde aynı kişi veya kurumlarla yapılan işlemlerin toplam tutarının bu Tebliğin (4.1.) bölümünde belirlenen haddi aşması durumunda, işlemlerin her biri işlem bazında belirlenen haddin altında kalsa bile, aştığı işlemten itibaren işleme konu tahsilat ve ödemelerin de aracı finansal kurumlar aracılığıyla yapılması zorunludur.

Örnek: Tevsik zorunluluğu kapsamında olan (A) A.Ş., aynı gün içerisinde (B) Ltd. Şti.'nden sırasıyla 1.000 TL, 3.000 TL, 3.500 TL ve 500 TL tutarında ayrı ayrı mal alımları gerçekleştirmiştir. Tevsik zorunluluğu kapsamında olan (A) A.Ş.'nin (B) Ltd. Şti.'nden aynı günde yaptığı mal alımları toplamı 3.500 TL'lik alımla 7.000 TL'lik haddi aştığından, son iki işleme ait tahsilat ve ödemelerin tevsik zorunluluğu kapsamında aracı finansal kurumlar kanalıyla yapılması gerekmektedir.

Söz konusu tahsilat ve ödemelerde tevsik zorunluluğuna uyulmaması durumunda (A) A.Ş. ile (B) Ltd. Şti.'ne ayrı ayrı ceza uygulanacaktır.

#### **4.1.2. Kısım Kısım Yapılan Tahsilat ve Ödemeler**

Tahsilat ve ödemeye konu işlem tutarının tevsik zorunluluğu kapsamında bu Tebliğin (4.1.) bölümünde belirlenen haddi aşması halinde, bedelin farklı tarihlerde kısım kısım ödenmesinde işlemin toplam tutarı dikkate alınacak ve her bir tahsilat ve ödeme, tevsik zorunluluğu kapsamında aracı finansal kurumlar kanalıyla gerçekleştirilecektir.

Örnek: Serbest meslek erbabı (C), (D) A.Ş.'ye bir yıl süreyle vereceği hizmet karşılığında 12.000 TL alacaktır. Aralarındaki anlaşma gereği (D) A.Ş., hizmet bedelini 1.000 TL'lik taksitler halinde ödeyecektir. Bu durumda serbest meslek makbuzunun, taksitlerin ödendiği tarihlerde 1.000 TL üzerinden düzenlenmesi tevsik zorunluluğunu ortadan kaldırmayacak, sözleşmenin toplam tutarı belirlenen haddi aştığından kısım kısım yapılan her bir tahsilat ve ödeme de aracı finansal kurumlar kanalıyla tevsik edilecektir.

Söz konusu tahsilat ve ödemelerde tevsik zorunluluğuna uyulmaması durumunda serbest meslek erbabı (C) ile (D) A.Ş.'ye ayrı ayrı ceza uygulanacaktır.

..." açıklamaları yer almaktadır.

Diğer taraftan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 355 inci maddesinin dördüncü fıkrasında, tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etme zorunluluğuna uymayan mükelleflerden her birine, her bir işlem için bu maddeye göre uygulanan cezalardan az olmamak üzere işleme konu tutarın %5'i nispetinde özel usulsüzlük cezası kesileceği hükme bağlanmıştır.

Buna göre, mezkûr Genel Tebliğin (4.2) bölümünde belirtilen tahsilat ve ödemeler hariç olmak üzere, 7.000 TL ve üzerindeki her türlü tahsilat ve ödemelerinizin (mezkûr Genel Tebliğin 4.1.1 ve 4.1.2 bölümleri kapsamındaki tahsilat ve ödemeler dahil), aracı finansal kurumlar (banka, ödeme kuruluşları veya Posta ve Telgraf Teşkilatı A.Ş.) aracılığı ile yapılması ve bu tahsilat ve ödemelerin söz konusu kurumlarca düzenlenen belgeler ile tevsik edilmesi zorunludur. Bu bakımdan,tevsik zorunluluğu kapsamında olan bir tahsilatın, müşterilerinizden nakden yapılarak firmanız tarafından "tekel bayii tahsilatı" adı altında tek seferde bankaya yatırılması halinde, mezkur Tebliğ düzenlemesine aykırı davranılmış olacağı tabiidir.

Söz konusu tahsilat ve ödemelerin aracı finansal kurumlar kanalıyla yapılması zorunluluğuna uyulmaması halinde, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 355 inci maddesinde öngörülen cezanın tatbik edilmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(\*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(\*\*) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(\*\*\*) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

---

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026